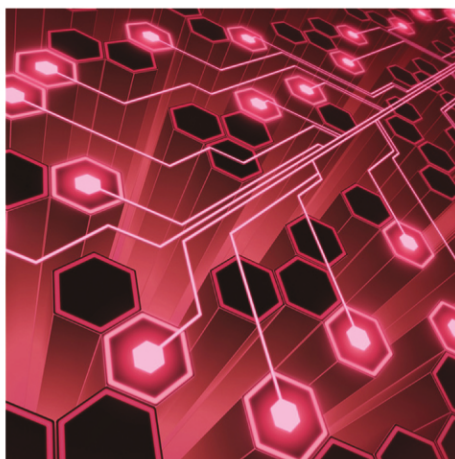

sprawozdawczość finansowa i budżetowa

jednostek sektora finansów publicznych

redakcja naukowa Kazimiera Winiarska

sprawozdawczość finansowa i budżetowa jednostek sektora finansów publicznych

redakcja naukowa Kazimiera Winiarska

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2016

Stan prawny na 1 stycznia 2016 r.

Recenzent

prof. UG dr hab. Maria Jastrzębska

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Janina Burek

Opracowanie redakcyjne

Aneta Tkaczyk

Korekta i łamanie

Wydawnictwo JAK

Projekt graficzny okładki

Barbara Widlak

Zdjęcie wykorzystane na okładce

© *ktsdesign – Fotolia.com*

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

Szanujmy prawo i własność.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN 978-83-8092-032-3

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Sprawozdawczość w sektorze finansów publicznych	9
<i>Kazimiera Winiarska</i>	
1.1. Organizacja sektora finansów publicznych	9
1.2. Obowiązki sprawozdawcze jednostek sektora finansów publicznych	19
1.3. Formy przekazywania informacji sprawozdawczych	33
Literatura	47
Rozdział 2. Sprawozdawczość finansowa jednostek sektora finansów publicznych	49
<i>Monika Kaczurak-Kozak</i>	
2.1. Zakres i zasady sporządzania sprawozdań finansowych	49
2.2. Informacje prezentowane w sprawozdaniach finansowych	56
2.3. Wyłączenia wzajemnych rozliczeń pomiędzy jednostkami.	70
2.4. Powiązania pozycji sprawozdań finansowych z ewidencją księgową.	73
2.5. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego.	104
2.6. Wykorzystanie danych sprawozdawczych do zarządzania jednostką	110
Literatura	119
Rozdział 3. Sprawozdawczość budżetowa jednostek podsektora samorządowego.	120
<i>Izabela Świderek</i>	
3.1. Rodzaje sprawozdań i podmioty zobowiązane do ich sporządzania.	120
3.2. Powiązania pozycji sprawozdań budżetowych z ewidencją księgową.	126

3.3. Etapy sporządzania sprawozdań budżetowych	140
3.4. Etapy sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych	214
3.5. Wykorzystanie danych sprawozdawczych do zarządzania jednostką	255
Literatura	266
Rozdział 4. Sprawozdawczość budżetowa jednostek podsektora rządowego	267
<i>Marek Jaształ</i>	
4.1. Rodzaje sprawozdań i podmioty zobowiązane do ich sporządzania.	267
4.2. Zasady agregacji danych z systemu ewidencji księgowej do sprawozdawczości	287
4.3. Wykorzystanie danych sprawozdawczych do zarządzania jednostką	301
Literatura	302
Załączniki	303
Spis ilustracji	343
Spis tabel	344
Spis wzorów	345
Spis załączników	346
Indeks	347

Wstęp

Sektor finansów publicznych stanowi bardzo różnorodną grupę jednostek podlegających obowiązkowi sprawozdawczym. Są wśród nich osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Na sprawozdawczość w sektorze finansów publicznych składają się:

- sprawozdawczość finansowa,
- sprawozdawczość budżetowa.

Sprawozdawczość finansowa jest regulowana ustawą o rachunkowości lub rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od formy organizacyjnej jednostki sektora finansów publicznych sporządzają sprawozdawczość budżetową, która jest regulowana odpowiednimi rozporządzeniami. Sprawozdania budżetowe są sporządzane na podstawie danych liczbowych przygotowanych w działach księgowości. Następuje więc sprzężenie sprawozdawczości budżetowej ze sprawozdawczością finansową.

Treść książki została podzielona na cztery rozdziały:

1. Sprawozdawczość w sektorze finansów publicznych.
2. Sprawozdawczość finansowa jednostek sektora finansów publicznych.
3. Sprawozdawczość budżetowa jednostek podsektora samorządowego.
4. Sprawozdawczość budżetowa jednostek podsektora rządowego.

W rozdziale pierwszym zaprezentowano organizację sektora finansów publicznych, obowiązki sprawozdawcze jednostek tego sektora oraz formę przekazywania informacji sprawozdawczych, w tym systemy ePUAP, BeSTi@ i TREZOR.

W rozdziale drugim wymieniono jednostki zobowiązane do przestrzegania zapisów ustawy o rachunkowości oraz jednostki stosujące rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont, wskazując powiązania sprawozdawczości finansowej z ewidencją księgową.

Sprawozdawczość budżetową omówiono w dwóch oddzielnych rozdziałach. W rozdziale trzecim przedstawiono (z przykładami) sprawozdawczość budżetową podsektora samorządowego, a w rozdziale czwartym – sprawozdawczość budżetową podsektora rządowego.

W załącznikach podano wzory sprawozdań finansowych z ustawy o rachunkowości oraz z rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (obowiązujące od 1 stycznia 2016 r.). Zamieszczono również plany kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, jednostek samorządu terytorialnego i placówek.

Atutem książki jest połączenie zasad rachunkowości jednostek sektora finansów publicznych oraz wytycznych w sprawie sprawozdawczości finansowej i budżetowej. Jednocześnie bardzo obszernie objaśniono organizację sektora finansów publicznych, wymieniając nazwy jednostek funkcjonujących w poszczególnych podsektorach (rządowym, samorządowym i ubezpieczeń społecznych).

Niniejsza publikacja uwzględnia aktualne przepisy prawne oraz zawiera wzory wypełnionych sprawozdań finansowych i budżetowych. Może być przydatna dla praktyków z sektora finansów publicznych oraz dla osób przygotowujących się do pracy w tym sektorze.

Sprawozdawczość w sektorze finansów publicznych

Kazimiera Winiarska

1.1. Organizacja sektora finansów publicznych

Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności¹:

- 1) gromadzenie środków publicznych,
- 2) wydatkowanie środków publicznych,
- 3) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa,
- 4) zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne,
- 5) zarządzanie środkami publicznymi,
- 6) zarządzanie długiem publicznym,
- 7) rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Środki traktowane jako środki publiczne zaprezentowano w tabeli 1.1.

Przepisy ustawy o finansach publicznych stosuje się do:

- 1) jednostek sektora finansów publicznych,
- 2) innych podmiotów, w zakresie, w jakim wykorzystują środki publiczne lub dysponują tymi środkami.

Jednostkami sektora finansów publicznych są:

- 1) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały,
- 2) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki,
- 3) jednostki budżetowe,

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm., art. 3).

- 4) samorządowe zakłady budżetowe,
- 5) agencje wykonawcze,
- 6) instytucje gospodarki budżetowej,
- 7) państwowe fundusze celowe,
- 8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia,
- 10) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- 11) uczelnie publiczne,
- 12) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne,
- 13) państwowe i samorządowe instytucje kultury,
- 14) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

Tabela 1.1. Środki publiczne

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>
1.	Dochody publiczne
2.	Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
3.	Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, inne niż wymienione w punkcie 2
4.	Przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące: <ol style="list-style-type: none"> a) ze sprzedaży papierów wartościowych b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego c) ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych d) z otrzymanych pożyczek i kredytów e) z innych operacji finansowych
5.	Przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz z innych źródeł

Źródło: opracowanie własne.

Gospodarka środkami publicznymi jest jawna. W celu zapewnienia jawności finansów publicznych jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad szczegółowych. Wzorcowe plany kont dla tych jednostek regulują rozpo-

rządzenia ministra finansów. Korzystając z ewidencji rachunkowej, jednostki sektora finansów publicznych sporządzają sprawozdania, których rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania określa minister finansów, po zasięgnięciu opinii prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Minister finansów wskazuje też jednostki zobowiązane do sporządzania poszczególnych sprawozdań oraz odbiorców tych sprawozdań. Minister finansów, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność określenia wzorów formularzy i stopień szczegółowości danych podawanych do wiadomości publicznej.

W sektorze finansów publicznych wyróżnia się²:

- podsektor rządowy,
- podsektor samorządowy,
- podsektor ubezpieczeń społecznych.

Podsektor rządowy stanowią organy władzy państwowej i administracji rządowej oraz inne jednostki gospodarki państwowej, które mogą w ustawowo określonym trybie stanowić o wielkości dochodów i wydatków obejmowanych ustawą budżetową. Zadania realizowane przez podsektor rządowy wynikają z funkcji współczesnego państwa.

Podsektor samorządowy stanowią jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwa) i ich organy oraz podległe tym organom jednostki organizacyjne. Do podsektora samorządowego zalicza się związki komunalne, tj. związki gmin i związki powiatów. Zadania realizowane przez podsektor samorządowy (wydzielane w procesie decentralizacji zarządzania środkami publicznymi) mają zaspokoić potrzeby wspólnot lokalnych i regionalnych.

W skład podsektora ubezpieczeń społecznych wchodzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze.

Do sektora finansów publicznych zalicza się w poszczególnych podsektorach³:

- a) w podsektorze rządowym – budżet państwa, jego jednostki pozabudżetowe, agencje wykonawcze, Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe fundusze celowe, Polską Organizację Turystyczną, Transportowy Dozór Techniczny, Urząd Dozoru Technicznego, Polskie Centrum Akredytacji, Polski Instytut Sztuki Filmowej, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Polską Agencję Żeglugi Powietrznej, Polski

² W obowiązującej ustawie o finansach publicznych podział na wskazane sektory nie został wyszczególniony.

³ W. Ziółkowska, *Finanse publiczne. Teoria i zastosowanie*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Biznesu, Poznań 2012, s. 26.

Książka stanowi unikatowe połączenie problemów rachunkowości i sprawozdawczości wszystkich form jednostek sektora finansów publicznych. W publikacji obszernie objaśniono organizację sektora finansów publicznych, prezentując jednostki funkcjonujące w podsektorach rządowym, samorządowym i ubezpieczeń społecznych. Wskazano na regulacje prawne rachunkowości i sprawozdawczości w tych podsektorach, a następnie na sposób sporządzania sprawozdań finansowych i budżetowych przy wykorzystaniu danych z ewidencji księgowej.

Opis sposobu sporządzania sprawozdań zilustrowany został licznymi przykładami. Zamieszczono również aktualne (zgodne ze stanem prawnym z 1 stycznia 2016 r.) wzory sprawozdań finansowych i budżetowych dla określonych jednostek oraz informacje o źródłach danych sprawozdawczych, a także plany kont dla jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, jednostek samorządu terytorialnego i placówek. Publikacja zawiera m.in.:

- omówienie obowiązujących przepisów oraz wskazanie na kierunki przygotowywanych zmian,
- wyjaśnienia zasady prezentacji i agregacji danych w rachunkowości,
- wskazanie metod tworzenia sprawozdań finansowych i budżetowych.

Książka będzie przydatna dla pracowników sektora finansów publicznych – kierowników jednostek, głównych księgowych, audytorów wewnętrznych i służb finansowo-księgowych oraz dla osób przygotowujących się do pracy w tym sektorze.

Zamówienia:

tel. 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

9788380920323 W01P01

ISBN 978-83-8092-032-3

9 788380 920323

Cena 139 zł (w tym 5% VAT)